

บทที่ 3

ข้อมูลพื้นฐานของสาธารณรัฐ ประชาธิปไตย ประชาชนลาว

ในบทนี้จะกล่าวถึงข้อมูลพื้นฐานของสาธารณรัฐ ประชาธิปไตย ประชาชนลาว ที่เกี่ยวกับสภาพภูมิศาสตร์ ภูมิอากาศ จำนวนประชากร พื้นที่ ทรัพยากรธรรมชาติ การเมืองการปกครอง โครงสร้างขั้นพื้นฐาน โครงสร้างประชากรและสังคม โครงสร้างทางเศรษฐกิจ การเงินการคลัง ฯลฯ ดังมีรายละเอียดดังนี้

3.1 ลักษณะทางภูมิศาสตร์

สาธารณรัฐ ประชาธิปไตย ประชาชนลาว (สปป.ลาว) ตั้งอยู่ในภาคพื้นเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ระหว่างละติจูดที่ 14-23 องศาเหนือ และลองจิจูดที่ 100-108 องศาตะวันออก ในคาบสมุทรอินโดจีน เป็นประเทศหนึ่งในกลุ่มประเทศอินโดจีนที่ไม่มีทางออกสู่ทะเล (Landlocked Country) โดยมีเขตแดนติดต่อกับประเทศต่าง ๆ ทางบกและทางน้ำ ดังนี้ ทิศเหนือมีพรมแดนซึ่งเป็นเขตภูเขาสูงติดต่อกับทางภาคใต้ของประเทศจีนมีแนวเขตแดนยาว 416 กิโลเมตร ทิศใต้มีพรมแดนติดกับประเทศกัมพูชาเป็นระยะทาง 492 กิโลเมตร ทิศตะวันออกมีแนวเขตติดต่อกับประเทศสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ซึ่งเป็นประเทศบ้านพี่เมืองน้องกับ สปป.ลาว มาช้านาน เริ่มตั้งแต่สงครามโลกครั้งที่ 1 เป็นต้นมา ซึ่งมีแนวเขตแดนติดต่อกันยาวถึง 1,957 กิโลเมตร เป็นแนวเขตแดนที่ยาวที่สุดเมื่อเทียบกับประเทศอื่น ๆ และทางทิศตะวันตกมีพรมแดนติดต่อกับประเทศไทยเป็นระยะทางทางบก 230 กิโลเมตร และทางน้ำโดยมีแม่น้ำโขงเป็นพรมแดนมีระยะทางยาวถึง 1,500 กิโลเมตร นอกจากนั้นทางทิศตะวันตกยังมีพรมแดนร่วมกับประเทศพม่าตามลำแม่น้ำโขงอีกประมาณ 230 กิโลเมตร โดยที่สภาพที่ตั้งของ สปป.ลาว นั้นมีความสำคัญทางยุทธศาสตร์มากแห่งหนึ่งของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เนื่องจาก สปป.ลาว เป็นประเทศหนึ่งที่อยู่ในกลุ่มประเทศอินโดจีน ซึ่งประกอบด้วย สปป.ลาว เวียดนาม และกัมพูชา ซึ่งกลุ่มประเทศเหล่านี้เป็นเขตอิทธิพลทางการเมืองของประเทศมหาอำนาจ เช่น สหรัฐอเมริกา ฝรั่งเศส เยอรมนี เป็นต้น โดยเริ่มตั้งแต่สงครามโลกครั้งที่ 2 เป็นต้นมา

3.2 ลักษณะภูมิอากาศ

สปป.ลาว เป็นประเทศที่อยู่ในเขตร้อน โดยได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ จึงทำให้ สปป.ลาว มีฤดูกาลอยู่ 3 ฤดู คือ ฤดูร้อน จะเริ่มตั้งแต่เดือนมีนาคมถึงมิถุนายน โดยอุณหภูมิเฉลี่ยจะอยู่ที่ 35°C ต่อมา คือ ฤดูฝน จะเริ่มตั้งแต่เดือนกรกฎาคมถึงตุลาคม ซึ่งในฤดูนี้มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยตลอดปีประมาณ 35 นิ้ว สุดท้าย คือ ฤดูหนาว จะเริ่มตั้งแต่เดือนพฤศจิกายนถึงกุมภาพันธ์ โดยอุณหภูมิเฉลี่ยอยู่ที่ 10°C จะเห็นได้ว่าแต่ละฤดูมีช่วงระยะเวลาเท่า ๆ กัน คือ ประมาณ 4 เดือน ไม่มีช่วงฤดูใดที่มากกว่าหรือน้อยกว่ากัน ทำให้สภาพภูมิอากาศมีความแปรปรวนค่อนข้างน้อย ซึ่งไม่เป็นอุปสรรคใด ๆ ต่อการวางแผนทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคม

3.3 พื้นที่และภูมิประเทศ

สปป.ลาว มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 91,429 ตารางไมล์ หรือประมาณ 236,800 ตารางกิโลเมตร โดยมีพื้นที่เป็นอันดับ 7 ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ รองจาก อินโดนีเซีย พม่า ไทย มาเลเซีย เวียดนาม และฟิลิปปินส์ และมีพื้นที่มากกว่ากัมพูชาน้อย แต่มีพื้นที่น้อยกว่าประเทศไทยประมาณครึ่งหนึ่ง พื้นที่ส่วนใหญ่ของประเทศประกอบไปด้วยภูเขาและป่าไม้ ซึ่งมีประมาณร้อยละ 80 ของพื้นที่ทั้งหมด ส่วนพื้นที่ราบมีเพียงร้อยละ 20 เท่านั้น จะเห็นได้ว่า ทั้งสภาพภูมิศาสตร์และสภาพภูมิประเทศของ สปป.ลาว เป็นอุปสรรคอย่างมากต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ

3.4 ทรัพยากรธรรมชาติ

ทรัพยากรธรรมชาติ เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ ไม่ใช่สิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น ได้แก่ ดิน แม่น้ำลำคลอง ป่าไม้ แร่ธาตุต่าง ๆ ที่อยู่ในดิน ก๊าซธรรมชาติ ฯลฯ ทรัพยากรธรรมชาติเหล่านี้มีความสำคัญมากต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ เนื่องจากเป็นปัจจัยการผลิตที่สำคัญสำหรับการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศในทุก ๆ ด้าน เช่น การพัฒนาอุตสาหกรรม เกษตรกรรม และบริการ เป็นต้น

สปป.ลาว ถือได้ว่าเป็นประเทศที่มีความอุดมสมบูรณ์ทางด้านทรัพยากรธรรมชาติอย่างมาก ซึ่งอยู่ในอันดับที่สามของประเทศที่มีความอุดมสมบูรณ์ทางด้านทรัพยากรธรรมชาติ ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญมากของ สปป.ลาว ได้แก่ ป่าไม้ และแร่ธาตุต่าง ๆ ฯลฯ ทรัพยากรเหล่านี้เป็นปัจจัยหลักที่สำคัญในการผลิตในอุตสาหกรรมที่สำคัญของประเทศ แต่

นำเสียดายที่ทรัพยากรธรรมชาติเหล่านี้ถูกนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในทางเศรษฐกิจน้อยมาก โดยเฉพาะแร่ธาตุต่าง ๆ ที่อยู่ในดินนั้น ทั้งนี้เนื่องจากเทคโนโลยีในการนำทรัพยากรเหล่านี้มาใช้ยังไม่ก้าวหน้าเท่าที่ควร และอีกประการหนึ่ง สปป.ลาว ก็ยังขาดแคลนงบประมาณที่ใช้ในการขุดค้นด้วย จึงทำให้เกิดความลำบากในการนำทรัพยากรเหล่านี้มาใช้ ซึ่งทรัพยากรธรรมชาติเหล่านี้นอกจากจะนำมาใช้ในอุตสาหกรรมภายในประเทศแล้วยังเป็นสินค้าส่งออกหลักของประเทศอีกด้วย เช่น

3.4.1 ทรัพยากรป่าไม้

ปัจจุบันพื้นที่ป่าไม้ของ สปป.ลาว มีอยู่ประมาณร้อยละ 40 ของพื้นที่ทั้งประเทศ จากในอดีตมีถึงร้อยละ 55 ของพื้นที่ทั้งประเทศ หรือประมาณ 130,000 ตารางกิโลเมตร จะเห็นได้ว่าพื้นที่ป่าไม้ลดลงอย่างมาก ทั้งนี้เนื่องจากรัฐบาล สปป.ลาว ได้ให้สัมปทานป่าไม้แก่ภาคเอกชน และยังมีการลักลอบตัดไม้ ซึ่งเป็นปัญหาหลักที่รัฐบาลกำลังเผชิญอยู่ ดังนั้นในปี ค.ศ 1988 รัฐบาลจึงได้ประกาศห้ามส่งออกไม้ที่ยังไม่ได้แปรรูป เช่น ไม้ท่อน ปุ่มไม้ ตอไม้ ไม้เลื้อย เป็นต้น แต่ส่งเสริมให้มีการส่งออกไม้แปรรูป ซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์ไม้ต่าง ๆ ได้ ต่อมาในปี ค.ศ 1991 รัฐบาลก็มีคำสั่งให้ยุติการทำไม้ทุกประเภท เช่น ให้อยกเลิกโรงเลื่อย โรงแปรรูปไม้ และบรรดาธุรกิจที่ตั้งโดยไม้ ถูกต้องตามมติของสภารัฐมนตรี ทั้งนี้เพื่อแก้ไขปัญหาการทำธุรกิจเกี่ยวกับไม้ที่ไม่ถูกกฎหมาย ประเภทของไม้ที่สำคัญในการส่งออกได้แก่ ไม้สัก ไม้แดง ไม้มะฮอกกานี ไม้สนและไม้เนื้อแข็งอื่น ๆ ในปัจจุบันการส่งออกไม้และผลิตภัณฑ์แปรรูปต่าง ๆ นั้นมีแนวโน้มลดลง เนื่องจากนโยบายของรัฐบาลที่มีเป้าหมายในการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมมากขึ้น

3.4.2 แร่ธาตุ

นอกจากป่าไม้แล้วแร่ธาตุก็เป็นทรัพยากรธรรมชาติอีกตัวหนึ่งที่มีความสำคัญไม่น้อยไปกว่ากัน เพราะแร่ธาตุก็เป็นสินค้าส่งออกหลักของ สปป.ลาว แต่ปัจจุบันได้ลดบทบาทลง อันเนื่องมาจาก มีสินค้าส่งออกตัวอื่น ๆ เช่น การท่องเที่ยว และพลังงานไฟฟ้า เป็นต้นที่มีการขยายตัวมากมากขึ้น แร่ธาตุที่สำคัญของ สปป.ลาว ได้แก่ เหล็ก มีมากในแขวงเชียงขวาง ถ่านหินแอนทราไซต์ในแขวงเวียงจันทน์และสุวรรณเขต ดีบุกในแขวงคำม่วน ยิปซัมในแขวงสุวรรณเขต ลิกไนต์พบในเขตพิเศษไซสมบูนธ์ แร่เงินเป็นแร่ที่พบมากที่สุดโดยทั่วไปใน สปป.ลาว ส่วนแร่ทองคำกระจายเป็นวงกว้างในหลายพื้นที่ของ สปป.ลาว แต่พบมากที่สุดเป็นแถบกว้าง 70 กิโลเมตร ทางตะวันตกของกรุงเวียงจันทน์ และยังพบว่ามียูเรเนียมอยู่ทางภาคเหนือขึ้นไปจากกรุงเวียงจันทน์ประมาณ 400 กิโลเมตรเข้าไปในแถบแม่น้ำอู ความยาวของแถบแร่นี้คาดว่าประมาณ 3,500 กิโลเมตร นอกจากนี้

ยังมีแร่ ทองแดง โปแตส มังกานีส ตะกั่ว และอื่น ๆ ซึ่งแร่ธาตุเหล่านี้ยังไม่ได้นำมาใช้ประโยชน์มากนัก ทั้งนี้เนื่องจากขาดแคลนทั้งทางด้านเทคโนโลยี และงบประมาณอย่างที่เคยได้กล่าวมาแล้ว

3.5 การเมืองการปกครอง

สปป.ลาว เป็นประเทศที่มีระบบการปกครองแบบประชาธิปไตย โดยมีพรรคการเมืองเพียงพรรคเดียว คือ พรรคประชาชนปฏิวัติลาว โดยการนำของท่านประธานประเทศคือ ท่าน คำไต ศรีพันธุศรี และนายกรัฐมนตรี คือ ท่าน บุญยัง วรจิตต์ ระบบการบริหารประเทศเป็นแบบรวมอำนาจเข้าสู่ส่วนกลาง มีการแบ่งพื้นที่การปกครองออกเป็น 16 แขวง(จังหวัด) กับอีก 1 กำแพงนคร และ 1 เขตพิเศษไซสมบูนธ์ รวมแล้วก็ประมาณ 18 แขวง ซึ่งแต่ละแขวงก็จะมีเจ้าแขวงเป็นผู้ปกครอง แขวงที่เป็นเมืองหลวงของประเทศคือ กำแพงนครเวียงจันทน์ ซึ่งเป็นแขวงที่มีชายแดนติดต่อกับประเทศไทยทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คือ จังหวัดหนองคาย ส่วนแขวงที่ถือได้ว่ามีความสำคัญอีกแขวงหนึ่งคือแขวงหลวงพระบาง ซึ่งอยู่ทางภาคเหนือของ สปป.ลาว ห่างจากเมืองหลวงไปทางทิศเหนือประมาณ 420 กิโลเมตร ตามเส้นทางเลขที่ 13 เหนือ ซึ่งเป็นแขวงที่มีความสำคัญต่อประเทศเพราะเป็นแขวงที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวแห่งใหม่ที่น่าสนใจในภาคพื้นเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยแขวงหลวงพระบางนี้ได้รับการยกย่องจากองค์การ UNESCO ให้เป็นเมืองมรดกโลก ในปี ค.ศ 1995 นอกจากนี้แขวงที่มีความสำคัญรองลงมาได้แก่ แขวงสุวรรณเขต จำปาสัก เป็นต้น

3.6 โครงสร้างประชากรและสังคม

3.6.1 โครงสร้างประชากร :

การสำรวจพลเมืองของ สปป.ลาว เริ่มต้นครั้งแรกสมัยที่ สปป.ลาว เป็นอาณานิคมของฝรั่งเศส ในปี ค.ศ 1911 สปป.ลาว มีจำนวนประชากรเพียง 640,000 คน เพิ่มมาเป็น 2,042,000 คน ปี ค.ศ 1945 สาเหตุที่ทำให้จำนวนประชากรเพิ่มขึ้นนั้นเป็นผลมาจากการเพิ่มขึ้นเองตามธรรมชาติ และการอพยพโยกย้ายของชาวต่างด้าวเข้ามาอาศัยใน สปป.ลาว ในจำนวนชาวต่างด้าวนี้อีกมีชาวไทยรวมอยู่ด้วยจำนวนมาก พอมาถึงปี ค.ศ 1972 สปป.ลาว มีจำนวนประชากรถึง 3,106,000 คน แต่กลับลดลงเหลือ 2,886,000 คน ในปี ค.ศ 1976 ทั้งนี้เนื่องมาจาก สปป.ลาว ได้เปลี่ยนแปลงระบบการปกครองครั้งใหญ่ภายหลังจากที่ได้เอกราชในปี ค.ศ 1975 ทำให้ประชาชนลาวบางกลุ่มที่มีความคิดเห็นไม่ตรงกับนโยบายที่รัฐบาลของ สปป.ลาว ชุดใหม่นี้จึงพากันอพยพหนีออกนอกประเทศ ซึ่งส่วนใหญ่ก็อพยพมาที่ประเทศไทยเพื่อหวังที่จะไปประเทศที่สามต่อไป จากวันนั้นถึง

วันนี้ ทำให้ประชากรลาวมีเพียง 5 ล้านกว่าคนทั่วประเทศ (World Population Data Sheet Washington, 1999) และมีความหนาแน่นของประชากรโดยเฉลี่ยประมาณ 18 คน ต่อตารางกิโลเมตร ซึ่งเห็นว่าเป็นตัวเลขที่ต่ำ ทั้งนี้เนื่องมาจากจำนวนพื้นที่ต่อคนใน สปป.ลาว มีมากจึงมีความแออัดน้อย ทางด้านอัตราการเกิดเฉลี่ยต่อพันคนนั้นมีค่าเท่ากับ 41 คน ส่วนอัตราการตายต่อพันคนเท่ากับ 15 ซึ่งเห็นว่าอัตราการเกิดจะสูงกว่าอัตราการตาย ในด้านอายุไขโดยเฉลี่ยของประชากรลาวเท่ากับ 51 ปี ซึ่งเห็นว่าต่ำกว่าหลายประเทศ สิ่งเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงระบบสาธารณสุขของประเทศยังพัฒนาไม่มากนัก ดังนั้น สปป.ลาว จำเป็นที่จะต้องให้ความเอาใจใส่ต่อการพัฒนาทางด้านสาธารณสุขเพิ่มมากขึ้น

3.6.2 โครงสร้างทางสังคม :

ประชากรลาวแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มใหญ่ ๆ หรือที่เรียกว่าชนชาติ และแบ่งออกเป็นกลุ่มเล็กกลุ่มน้อย อีก 68 กลุ่มหรือเรียกว่าชนเผ่า ซึ่งชนชาติแรกถูกเรียกว่า ชนชาติลาวลุ่ม ซึ่งเป็นคนส่วนใหญ่ของประเทศที่อาศัยที่อยู่ตามพื้นที่ราบ ชนชาติที่สองคือ ชนชาติลาวเทิง (ลาวกลาง) ชนชาตินี้อาศัยอยู่ตามเนินเขาที่ไม่สูงมากนัก และสุดท้ายคือชนชาติลาวสูง (ชาวเขาเผ่าต่าง ๆ) เป็นชนชาติที่อาศัยอยู่ที่บนภูเขาเป็นหลัก และในแต่ละชนชาติก็จะมีการแบ่งย่อยออกเป็นหลายชนเผ่าอีก สังเกตเห็นว่าแต่ละชนชาติชนเผ่าเหล่านั้นจะมีวิถีการดำรงชีวิต มีศาสนา วัฒนธรรม ที่เป็นเอกลักษณ์ของใครของมันแตกต่างกันไป ซึ่งประชากรส่วนใหญ่ร้อยละ 90 นับถือศาสนาพุทธ ส่วนภาษาที่ใช้เป็นทางการก็คือภาษาลาว ซึ่งเป็นภาษาประจำชาติ ส่วนภาษาต่างประเทศที่ใช้ติดต่อกันระหว่างประเทศหรือติดต่อกิจได้แก่ภาษาอังกฤษ ฝรั่งเศส และไทย เป็นต้น อย่างไรก็ตาม แต่ละชนชาติชนเผ่าที่กล่าวมานั้นก็ล้วนแล้วแต่เป็นคนลาวด้วยกันทั้งสิ้น ที่สำคัญคือมีความสามัคคีปองดองกัน ไม่มีความแตกแยก ทุกคนเชื่อมั่นนโยบายการเมืองการปกครองของรัฐบาล สปป.ลาว ในปัจจุบัน

ในด้านวัฒนธรรมนั้น สปป.ลาว ถือได้ว่าเป็นประเทศหนึ่งที่มีวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของตัวเอง ถึงแม้ว่าวัฒนธรรมบางอย่างจะคล้าย ๆ กับ วัฒนธรรมและประเพณีของไทยบ้าง อันเนื่องมาจาก สปป.ลาว มีประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ เหมือนกับคนไทย จึงทำให้ประเพณี วัฒนธรรมบางอย่างคล้ายคลึงกันมากแต่ก็ไม่เหมือนเลยทีเดียว อย่างไรก็ตาม สิ่งที่ถือได้ว่าเป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่สุดของคนลาวนั้นก็คงจะเป็นวัฒนธรรมในเรื่องการแต่งกาย โดยเฉพาะสำหรับสุภาพสตรีลาว การแต่งกายจะมีเอกลักษณ์ของตัวเอง เช่น การนุ่งผ้าซิ่น ซึ่งเป็นเครื่องแต่งกายที่สุภาพมากที่สุดที่ใช้ในการติดต่อกับราชการต่าง ๆ และยังเป็นชุด uniform สำหรับนักเรียนนักศึกษาอีกด้วย

3.7 โครงสร้างและการขยายตัวทางเศรษฐกิจและการเงินการธนาคาร

3.7.1 โครงสร้างทางเศรษฐกิจ

เนื่องด้วยในอดีตสมัยสงครามโลกนั้น สปป.ลาว ได้ตกเป็นเมืองขึ้นของประเทศมหาอำนาจไม่ว่าจะเป็นฝรั่งเศสหรือสหรัฐอเมริกา ซึ่งประเทศเหล่านี้เข้ามาใน สปป.ลาว เพื่อหวังที่จะมากอบโกยเอาทรัพย์สินในดินสืนในน้ำของ สปป.ลาว ไปเท่านั้นไม่ได้หวังที่จะสร้างสิ่งที่เป็นพื้นฐานในการพัฒนาเศรษฐกิจแต่อย่างใด ดังนั้น เมื่อ สปป.ลาว ได้รับเอกราชมาตั้งแต่ปี ค.ศ. 1975 เป็นต้นมา ระบบเศรษฐกิจโดยส่วนใหญ่ก็จะต้องอาศัยการเกษตรกรรมเป็นหลัก และปัจจุบันประชากรส่วนใหญ่ของประเทศประมาณร้อยละ 80 ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทั้งนี้เป็นผลมาจาก สปป.ลาว มีทรัพยากรธรรมชาติที่เอื้ออำนวยในการทำเกษตร เป็นต้นว่ามีที่ดินสำหรับเพาะปลูกที่อุดมสมบูรณ์ มีแม่น้ำลำคลองหลากหลายกระจายอยู่ทั่วทุกพื้นที่ของประเทศ มีสภาพอากาศที่เหมาะสมในการเจริญเติบโตของพืช เพราะฉะนั้นในอดีตที่ผ่านมาโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจโดยส่วนใหญ่ก็คือถือเอาการเกษตรกรรมเป็นหลัก แต่ปัจจุบันรัฐบาล สปป.ลาว ได้พยายามที่จะพัฒนาทางด้านอุตสาหกรรม และการบริการต่าง ๆ ให้เข้ามามีบทบาทมากขึ้น โดยเฉพาะทางด้านการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวนั้น รัฐบาลได้เล็งเห็นบทบาทและความสำคัญของการท่องเที่ยวจึงมีนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวของ สปป.ลาว ให้เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวจากทั่วทุกมุมโลก ทั้งนี้เพื่อหวังให้การท่องเที่ยวเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศแทนการเกษตรกรรมอย่างในอดีต โดยมีรายละเอียดของแต่ละภาคเศรษฐกิจดังนี้

(1) ภาคเกษตรกรรม :

สปป.ลาว มีพื้นที่ที่เหมาะสมแก่การเพาะปลูกประมาณ 50,000 ตารางกิโลเมตร หรือร้อยละ 21 ของพื้นที่ทั้งหมด แต่มีการใช้ประโยชน์จริงเพียง 9, 000 ตารางกิโลเมตร หรือร้อยละ 4 เท่านั้น เนื่องจากข้อจำกัดในหลาย ๆ ประเด็น เช่น เรื่องความไม่เพียงพอของระบบชลประทาน เรื่องของความรู้ความสามารถของเกษตรกรในการนำเทคโนโลยีที่ก้าวหน้าเข้ามาใช้ในการเกษตร ซึ่งการเกษตรกรรมส่วนใหญ่ยังขึ้นอยู่กับธรรมชาติ ซึ่งเป็นสาเหตุที่ทำให้ผลผลิตทางการเกษตรที่ได้นั้นไม่เพียงพอกับความต้องการภายในประเทศ พืชผลทางการเกษตรที่สำคัญได้แก่ ข้าว (ส่วนใหญ่เป็นข้าวเหนียว ปัจจุบันเริ่มมีการปลูกและรับประทานข้าวเจ้ามากขึ้น) ซึ่งมีการปลูกมากในภาคใต้ประมาณร้อยละ 70 ของผลผลิตข้าวทั่วประเทศ เพราะเป็นพื้นที่ราบและดินมีความอุดมสมบูรณ์ ส่วนทางภาคเหนือนั้นมีผลผลิตข้าวเพียงร้อยละ 30 เนื่องมาจากทางภาคเหนือนั้นพื้นที่เป็นภูเขาส่วนใหญ่ อย่างไรก็ตาม ผลผลิตข้าวที่ได้ทั้งหมดในแต่ละปีนั้นไม่เพียงพอกับความต้องการ

บริโกลภายในประเทศ จึงต้องมีการนำเข้านำเข้าจากต่างประเทศ โดยเฉพาะการนำเข้าข้าวจากประเทศไทย นอกจากนี้พืชอีกชนิดหนึ่งก็คือว่าเป็นพืชที่สำคัญของ สปป.ลาว นั่นก็คือ กาแฟ ซึ่งมีการปลูกมากทางภาคใต้ ผลผลิตกาแฟที่ได้ส่วนใหญ่มีการส่งออกต่างประเทศในรูปแบบกาแฟดิบ นอกจากนี้ก็ยังมีปลูกพืชผักสวนครัว เช่น ผักกาดขาว พริก ถั่วฝักยาว ฯลฯ แต่เป็นการปลูกไว้บริโกลภายในครอบครัวเท่านั้นไม่ได้ปลูกเพื่อการค้า อย่างไรก็ตาม บางครั้งพืชผักเหล่านี้ก็ยังจำเป็นต้องนำเข้าจากประเทศไทยด้วย ทั้งนี้เนื่องจากปริมาณของผลผลิตที่ผลิตได้ภายในประเทศนั้นยังไม่เพียงพอความต้องการประกอบกับคุณภาพก็ยังไม่ดีเท่ากับพืชที่นำเข้ามามากนัก จึงทำให้มีการสั่งซื้อสินค้าเหล่านี้มากขึ้น เนื่องจากความต้องการภายในเพิ่มขึ้นตามการขยายตัวของเศรษฐกิจและการท่องเที่ยว จึงทำให้ภาคเกษตรกรรมที่เป็นพื้นฐานของประเทศไม่เจริญเติบโตเท่าที่ควร

(2) ภาคอุตสาหกรรม :

เป็นภาคเศรษฐกิจที่มีความสำคัญไม่น้อยไปกว่าภาคเกษตรกรรม ถึงแม้ว่าจะเป็นภาคที่มีการขยายตัวช้า โดยเฉพาะในอดีต เนื่องจากเมื่อก่อนอุตสาหกรรมส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมที่รัฐเป็นผู้บริหารและควบคุมดูแลเกือบทั้งหมดโดยเอกชนนั้นไม่ค่อยจะมีบทบาทมากเท่าไร การบริหารดังกล่าวขาดความยืดหยุ่นและขาดประสิทธิภาพ ผู้ประกอบการขาดแรงจูงใจที่จะเพิ่มผลผลิต ซึ่งผลลัพธ์ที่ได้คือ ทำให้อุตสาหกรรมประสบปัญหาในเรื่องการขาดทุน และผลผลิตที่ได้ก็ต่ำ แต่พอมาถึงปี ค.ศ 1986 รัฐบาลได้ปฏิรูปเศรษฐกิจแบบใหม่ (New Economics Mechanism) โดยมีนโยบายให้เอกชนเข้ามามีบทบาทในภาคอุตสาหกรรมมากขึ้น จนมาถึงปัจจุบันทำให้อุตสาหกรรมภายในประเทศมีการขยายตัวมากขึ้นเรื่อย ๆ

อุตสาหกรรมการผลิตหลักของ สปป.ลาว ที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจได้แก่ อุตสาหกรรมการแปรรูปไม้ สิ่งทอ บุหรี่ ผงซักฟอก เบียร์ น้ำอัดลม พลาสติก เครื่องมือการเกษตรและไฟฟ้า เป็นต้น ซึ่งในปัจจุบันอุตสาหกรรมที่ถือได้ว่าเป็นอุตสาหกรรมที่สำคัญมากที่สุดได้แก่ อุตสาหกรรมการผลิตพลังงานไฟฟ้า เนื่องจากเป็นอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพในการผลิตมากและเป็นสินค้าส่งออกที่สำคัญที่นำรายได้ที่เป็นเงินตราต่างประเทศเป็นจำนวนมาก และปัจจุบันรัฐบาลก็ได้มีนโยบายส่งเสริมการลงทุนในอุตสาหกรรมการผลิตสินค้าหลักที่จำเป็นต่อการบริโกลภายในประเทศ ทั้งนี้เพื่อลดการนำเข้าสินค้าประเภทนั้น ๆ จากต่างประเทศ เพื่อลดการขาดดุลการค้าของประเทศ และอุตสาหกรรมอีกประเภทหนึ่งที่รัฐบาลมีนโยบายสนับสนุนอย่างเต็มที่ก็คือ อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวนั่นเอง ทั้งนี้เพื่อหวังให้การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่เข้ามามีบทบาทแก้ไขปัญหาทางด้านเศรษฐกิจของประเทศนั่นเอง

3.7.2 การขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจ

ก่อนที่จะกล่าวถึงการขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจในช่วงปี ค.ศ 1991-1999 นั้น จะขอกล่าวถึงวิวัฒนาการของการขยายตัวของระบบเศรษฐกิจของ สปป.ลาว อย่างคร่าว ๆ ก่อนหน้านี้คือเริ่มตั้งแต่ สปป.ลาว ได้รับเอกราชจากการเป็นเมืองขึ้นของประเทศมหาอำนาจในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 ในปี ค.ศ 1975 เป็นต้นมาจนถึงปี ค.ศ 1990 เพื่อให้เห็นภาพการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ภายหลังจากที่ สปป.ลาว ได้รับเอกราชตั้งแต่ปี ค.ศ 1975 เป็นต้นมา รัฐบาลลาวก็ได้มีความพยายามอย่างมากที่จะพัฒนาระบบเศรษฐกิจของประเทศให้ทัดเทียมกับประเทศอื่น ๆ โดยในปี ค.ศ 1981 รัฐบาลลาวได้เริ่มจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติขึ้นเป็นฉบับแรก (1981-1985) มีระยะเวลาตามแผนฯ 5 ปี ซึ่งประเด็นสำคัญในแผนพัฒนาฯ ฉบับนี้ คือ เน้นในเรื่องของการให้ความร่วมมือในทุก ๆ ด้านกับประเทศสังคมนิยมด้วยกันเป็นหลัก ซึ่งเป็นประเทศที่มีระบบการเมืองคล้าย ๆ กัน จะเห็นได้ว่าแผนพัฒนาฯ ฉบับนี้ สปป.ลาว ยังไม่ร่วมมือกับประเทศใด ๆ เช่น ประเทศทุนนิยมหรือประเทศสังคมนิยมอื่น ๆ ที่ไม่ได้มีความสัมพันธ์กันมาก่อน ซึ่งสภาพเศรษฐกิจโดยรวมในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับนี้ยังถือว่าเป็นไปด้วยความลำบาก เนื่องจากปัญหาทางด้านสภาพภูมิประเทศ เช่น เป็นประเทศที่ไม่มีทางออกสู่ทะเล และพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นภูเขาและที่ราบสูง นอกจากนี้ปัญหาทางภูมิศาสตร์ยังมีปัญหาในเรื่องปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจที่ สปป.ลาว ไม่มีความพร้อมในหลาย ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการถนนหนทาง ระบบไฟฟ้า น้ำประปา อาคารสถานที่ ฯลฯ สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจ นอกจากนี้ระบบเศรษฐกิจก็ยังเป็นแบบปิดยังไม่ได้เปิดกว้างต่อโลกภายนอก ดังนั้น สภาพเศรษฐกิจจึงมีลักษณะเกี่ยวพันระหว่างประเทศเพื่อนบ้าน ไม่ได้อยู่ในระบบที่มีการแข่งขันกัน การส่งออกก็ไม่ค่อยขยายตัว เพราะอยู่ในวงแคบ ไม่มีการค้าขายกับประเทศทุนนิยมอื่น ๆ ทำให้ระบบเศรษฐกิจในช่วงเวลาดังกล่าวมีการขยายตัวค่อนข้างช้า ต่อมาแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 2 (1986-1990) รัฐบาลได้มีการปฏิรูประบบเศรษฐกิจแบบใหม่แบบที่เรียกว่า จินตนาการใหม่ (New Economic Mechanism: NEM) โดยในแผนพัฒนาฯ ฉบับนี้รัฐบาลมีนโยบายในเรื่องการติดต่อกับประเทศอื่น ๆ ที่ไม่ประกาศว่าเป็นประเทศที่อยู่ในกลุ่มเดียวกัน ซึ่งส่วนใหญ่จะเน้นการให้ความร่วมมือติดต่อกับประเทศที่มีระบบการเมืองคล้ายกันเป็นหลัก และนโยบายอีกประการหนึ่งในแผนพัฒนาฯ นี้คือให้เอกชนเข้ามาบริหารธุรกิจในภาคเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศได้มากขึ้นหรือที่เรียกว่าเป็นระบบเศรษฐกิจที่ใช้ระบบราคาเป็นตัวกำหนดกลไกของตลาด หมายถึงรัฐบาลจะไม่เข้ามาจัดการระบบเศรษฐกิจเองทั้งหมด แต่จะเข้ามาดูแลในภาคเศรษฐกิจบางส่วนที่สำคัญ จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจฉบับนี้ทำให้ระบบเศรษฐกิจเริ่มมีการขยายตัวเพิ่มมากขึ้นกว่าแผนพัฒนาฯ ฉบับที่หนึ่งที่ผ่านมา จากการขยายตัวดังกล่าวทำให้รัฐบาลได้สังเกตเห็นถึงบทบาทของการติดต่อกับต่างประเทศมากขึ้น

มาถึงปี ค.ศ 1991 เป็นต้นมา ซึ่งเป็นช่วงเริ่มต้นแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 3 (ปี ค.ศ 1991-1995) รัฐบาล สปป.ลาว ได้มีนโยบายปฏิรูประบบเศรษฐกิจอีกครั้งหนึ่ง โดยในครั้งนี้รัฐบาลได้เปิดกว้างประเทศในทุก ๆ ด้าน เช่น ความร่วมมือทางการค้า การลงทุน การท่องเที่ยว ฯลฯ กับทุก ๆ ประเทศ ซึ่งไม่ได้จำกัดว่าจะต้องเป็นประเทศสังคมนิยม หรือ ประเทศทุนนิยม อย่างที่เคยกำหนดไว้ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 2 ที่ผ่านมา จากผลของนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจดังกล่าว ทำให้ระบบเศรษฐกิจของประเทศมีการเปลี่ยนแปลงในหลาย ๆ ด้าน ดังนี้

(1) ด้านของการลงทุน : จากผลของนโยบายเปิดกว้างทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะการเปิดกว้างด้านการลงทุนนั้น สังเกตเห็นได้อย่างชัดเจนว่ามีนักลงทุนต่างประเทศจำนวนมากสนใจมาลงทุนใน สปป.ลาว ในทุก ๆ ด้าน เช่น การลงทุนในด้านพลังงานไฟฟ้า เริ่มต้นปี ค.ศ 1991 นั้น เป็นแผนงานที่มีมูลค่าการลงทุนเป็นอันดับหนึ่ง ทั้งนี้เนื่องจาก สปป.ลาว มีศักยภาพในการสร้างเขื่อนเพื่อผลิตพลังงานไฟฟ้าค่อนข้างสูงเพราะมีแม่น้ำที่จะใช้ทำเขื่อนไฟฟ้าค่อนข้างมาก นอกจากนี้ในด้านของการท่องเที่ยวสังเกตเห็นว่ามีการลงทุนในด้านนี้มากทีเดียวจนทำให้มูลค่าการลงทุนสูงเป็นอันดับสองรองจากการลงทุนด้านพลังงานไฟฟ้า ทำให้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเริ่มมีการขยายตัวมากขึ้นตั้งแต่ปี ค.ศ 1991 เป็นต้นมา เป็นผลให้มียุทธศาสตร์หรือผู้มาเยือนมีจำนวนมากขึ้นเมื่อเทียบกับในช่วงก่อนปี ค.ศ 1991 เนื่องจากคนต่างประเทศที่เดินทางเข้ามาใน สปป.ลาว ในช่วงก่อน 1991 นั้น ส่วนใหญ่จะไม่ใช่นักท่องเที่ยวแต่จะเป็นพวกอาสาสมัครต่าง ๆ ที่ทำงานในองค์กรที่เรียกว่า NGO (Non Government Organisation) ที่เข้ามาช่วยเหลือ สปป.ลาว ในหลาย ๆ ด้าน สาเหตุที่ทำให้การท่องเที่ยวไม่ขยายตัวในอดีตนั้นเนื่องมาจากการที่รัฐบาลยังไม่เปิดกว้างเท่าที่ควร ส่วนการลงทุนที่มีมูลค่าอันดับสามรองลงมาได้แก่การลงทุนในการค้าระหว่างประเทศ โดยภาพรวมแล้ว เริ่มต้นแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 3 จนถึงช่วงท้ายของแผนในปี ค.ศ 1995 นั้น การลงทุนทางด้านสาขาการท่องเที่ยวและธุรกิจที่เกี่ยวข้องทั้งในทางตรงและทางอ้อมนั้นส่วนใหญ่จะมีแนวโน้มสูงขึ้น ในขณะที่การลงทุนในสาขาอื่น ๆ นั้นมีแนวโน้มลดลง จึงทำให้มูลค่าการลงทุนโดยรวมจากต่างประเทศลดลงอย่างเห็นได้ชัด คือในปี ค.ศ 1991 นั้น มูลค่าการลงทุนรวมจากต่างประเทศมีถึง 1,585,542,636 เหรียญสหรัฐ แต่พอถึงในปี ค.ศ 1995 นั้น มูลค่าการลงทุนโดยรวมกลับลดลงค่อนข้างมาก เหลือประมาณ 781,813,306 เหรียญสหรัฐ (ตารางที่ 3.1)

ตารางที่ 3.1 การลงทุนจากต่างประเทศในด้านต่าง ๆ ใน ปี ค.ศ 1991 1995 1996 และ 1999

(หน่วย:เหรียญสหรัฐ)

ประเภทของการลงทุน	ปี ค.ศ 1991	ปี ค.ศ 1995	ปี ค.ศ 1996	ปี ค.ศ 1999
ธุรกิจการเกษตร	9,770,482	5,097,000	1,886,000	66,352,478
เสื้อผ้าสำเร็จรูป	5,722,420	13,137,000	2,691,111	900,000
หัตถกรรม	10,500,061	25,389,070	319,950,000	47,485,013
อุตสาหกรรมไม้	2,791,362	577,770	12,000,000	-
แร่ธาตุ	5,078,000	26,200,000	500,000	1,980,000
การค้า	23,831,000	380,000	7,976,000	6,570,000
โรงแรมและการท่องเที่ยว	95,835,714	294,916	211,720,000	885,000
ธนาคารและประกันภัย	2,000,000	5,000,000	6,000,000	10,000,000
บริษัทที่ปรึกษา	160,000	15,000	-	375,000
การบริการ	340,000	11,360,150	6,707,000	8,726,215
การก่อสร้าง	-	6,000,000	-	1,000,000
การคมนาคม สื่อสาร	813,597	62,400	491,840,000	-
พลังงานไฟฟ้า	1,428,700,000	688,300,000	231,820,000	-
รวม	1,585,542,636	781,813,306	1,293,090,111	144,273,706

ที่มา: กรมการลงทุนต่างประเทศ กรมแผนการแห่งรัฐ , ค.ศ 2000

แต่มาถึงช่วงแผนพัฒนา ฯ ฉบับที่ 4 (1996-2000) แนวโน้มของการลงทุนในสาขาการท่องเที่ยวก็ยังคงมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง แต่ในการลงทุนในสาขาอื่น ๆ นั้นกลับมีแนวโน้มลดลงเรื่อย ๆ โดยเฉพาะการลงทุนในด้านพลังงานไฟฟ้า การลงทุนด้านการค้าระหว่างประเทศ เป็นต้น จึงทำให้มูลค่าการลงทุนรวมในช่วงปี ค.ศ 1996 ถึง ปี ค.ศ 1999 นั้นมีแนวโน้มลดลง โดยสรุปแล้วมูลค่าการลงทุนรวมจากต่างประเทศตั้งแต่ปี ค.ศ 1991 ถึงปี ค.ศ 1999 นั้นมีแนวโน้มลดลง ทั้งนี้อาจเป็นผลมาจากร่างกฎหมายการลงทุนของ สปป.ลาว ที่มีอยู่ยังไม่ชัดเจนและเด็ดขาดเท่าที่ควร ซึ่งก็เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้นักลงทุนไม่มีความเชื่อมั่นต่อกฎหมายดังกล่าว ทำให้นักลงทุนหน้าใหม่จากต่างประเทศไม่กล้าที่จะลงทุน และนักลงทุนที่ลงทุนอยู่ก่อนแล้วก็เริ่มถอนทุนไปมากด้วยเช่นกัน ซึ่งปัญหาดังกล่าวนี้เป็นปัญหาสำคัญมาก เพราะมันจะกระทบต่อการขยายตัวของระบบ

เศรษฐกิจของประเทศ เพราะการลงทุนนั้นเป็นแหล่งของการจ้างงานในสังคม ซึ่งเป็นแหล่งที่มาของรายได้ของประชารชนนั่นเอง ดังนั้น รัฐบาลควรให้ความสำคัญในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวเพิ่มมากขึ้น เพื่อจะสามารถรักษาระดับการขยายตัวของการลงทุนไว้ได้และส่งเสริมให้มีแนวโน้มสูงขึ้นในอนาคต

(2) ด้านของการค้าระหว่างประเทศ : มีการขยายตัวมากขึ้นเช่นกัน โดยสังเกตได้จากมูลค่าการส่งออกสินค้าที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในแต่ละปีนับตั้งแต่ปี ค.ศ 1991 เป็นต้นมาจนถึงปี ค.ศ 1999 แต่ในขณะเดียวกันมูลค่าการนำเข้าสินค้าก็มีแนวโน้มสูงขึ้นเช่น โดยแนวโน้มของการนำเข้าสินค้านั้นจะสูงกว่าแนวโน้มของการส่งออก ทั้งนี้เนื่องมาจากสินค้าที่ส่งออกส่วนใหญ่เป็นสินค้าทางการเกษตรที่เป็นวัตถุดิบ ซึ่งส่วนใหญ่ยังไม่ได้แปรรูป ทำให้ราคาสินค้าประเภทนี้ไม่สูงมากนักเมื่อเทียบสินค้าที่นำเข้า ซึ่งส่วนใหญ่เป็นสินค้าที่มีการแปรรูป และเป็นสินค้าที่มีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิต หรือ ที่เรียกว่า สินค้าอุปโภค บริโภค สินค้าประเภทดังกล่าวนี้จะมีราคาค่อนข้างสูง ประกอบกับ สปป.ลาว มีความจำเป็นจะต้องนำเข้าสินค้าประเภทนี้จำนวนมาก เพื่อให้เพียงพอกับความต้องการภายในประเทศ จึงเป็นสาเหตุให้ดุลการค้าระหว่างประเทศของ สปป.ลาว นั้นมีแนวโน้มขาดดุลเพิ่มมากขึ้นทุก ๆ ปี เช่น ใน ปี ค.ศ 1991 ดุลการค้าขาดดุลถึง 68.2 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพิ่มมาเป็น 248.7 ล้านดอลลาร์ ในปี ค.ศ 1999 ซึ่งการขาดดุลการค้ามาก ๆ นั้นก็เป็นสาเหตุทำให้ดุลการชำระเงินระหว่างประเทศขาดดุลด้วยเช่นกัน เช่น ปี ค.ศ 1999 ดุลการชำระเงินระหว่างประเทศเกินดุลมาประมาณ 32.5 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และจากนั้นมีแนวโน้มลดลงทุกปีจนมาถึงปี ค.ศ 1999 ดุลการชำระเงินระหว่างประเทศขาดดุลไปประมาณ 2.9 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งเป็นจำนวนไม่น้อยทีเดียว ซึ่งปัญหาการขาดดุลการค้าหรือดุลการชำระเงินระหว่างประเทศนั้นจะมีผลทำให้เงินทุนสำรองระหว่างประเทศลดลง ทำให้ค่าของเงินกีบมีความผันผวนมากขึ้นและมีค่าต่ำลงด้วย ทำให้เกิดภาวะเงินเฟ้อในระบบเศรษฐกิจในอัตราที่สูงด้วย โดยสังเกตได้จากตัวเลขเงินเฟ้อในปี ค.ศ 1991 อัตราเงินเฟ้ออยู่ที่ 13.5 % เพิ่มมาเป็น 134 % ในปี 1999 ตัวเลขนี้ชี้ให้เห็นถึงความไม่มีเสถียรภาพของค่าเงินกีบนั่นเอง (ตารางที่ 3.2)

ตารางที่ 3.2 รายได้ประชาชาติ การส่งออก การนำเข้า ดุลการค้าและดุลการชำระเงิน และอัตราเงิน
เพื่อในช่วงปี ค.ศ 1991-1999

(หน่วย:ล้านเหรียญสหรัฐ)

ปี	รายได้ประชาชาติ ณ ราคาปัจจุบัน	การส่งออก	การนำเข้า	ดุลการค้า	ดุลการชำระเงิน	อัตราเงิน เพื่อ(ร้อยละ)
1991	1,021	96.6	164.8	-68.2	32.5	13.5
1992	1,179	132.6	265.5	-132.9	4.3	9.88
1993	1,326	240.5	431.9	-191.5	14.8	6.3
1994	1,543	300.4	564.1	-263.7	-12.9	6.79
1995	1,741	313.2	588.8	-275.6	14.5	19.37
1996	1,796	321.4	689.6	-368.2	72.7	13.88
1997	1,748	316.8	647.9	-331.1	-53.1	19.3
1998	1,136	340.8	552.8	-212.0	7.4	87.4
1999	1,224	305.5	554.3	-248.7	-7.2	134.0

ที่มา:ธนาคารแห่งกลาง สปป.ลาว , ค.ศ 2000

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาโดยรวมแล้วระบบเศรษฐกิจของ สปป.ลาว เริ่มตั้งแต่ปี ค.ศ 1991 เป็นต้นมาจนถึง ปี ค.ศ 1996 พบว่ามีแนวโน้มการขยายตัวที่สูงขึ้น โดยสังเกตได้จากรายได้ประชาชาติของ สปป.ลาว นั้นมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในแต่ละปี เช่น ปี ค.ศ 1991 รายได้ประชาชาติมีค่าเท่ากับ 1,021 ล้านเหรียญสหรัฐ เพิ่มขึ้นเป็น 1,796 ล้านเหรียญสหรัฐในปี ค.ศ 1996 พอถึงปี ค.ศ 1997 เป็นต้นมา รายได้ประชาชาติมีแนวโน้มลดลงเรื่อย ๆ โดยในปี ค.ศ 1999 รายได้ประชาชาติมีเพียง 1,224 ล้านเหรียญสหรัฐ ที่เป็นเช่นนี้ก็เนื่องจากอิทธิพลของวิกฤตเศรษฐกิจเอเชียเริ่มต้นในปี 1996 และเกิดวิกฤตอย่างรุนแรงในปี ค.ศ 1997 ซึ่งประเทศไทยได้รับผลกระทบดังกล่าวทำให้รัฐบาลไทยในสมัยนั้นต้องลดค่าเงินบาทในเดือน กรกฎาคม ปี ค.ศ 1997 ในขณะที่ประเทศไทยประสบวิกฤตดังกล่าว สปป.ลาว ก็ได้รับผลกระทบดังกล่าวด้วย ซึ่งแสดงออกทางด้านของตัวเลขของการค้าการลงทุนในช่วงแผนพัฒนา ฯ ฉบับที่ 4 ซึ่งมีแนวโน้มลดลงในช่วงเวลาดังกล่าว อย่างไรก็ตาม การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศในปัจจุบันมีแนวโน้มสูงขึ้น ถึงแม้ว่าการพัฒนาดังกล่าวจะมีลักษณะค่อยเป็นค่อยไป แต่เป็นการพัฒนาที่มีคุณภาพและมีศักยภาพเพื่อนำไปสู่การพัฒนาประเทศอย่าง

ยั่งยืน โดยคำนึงถึงคุณภาพชีวิตของประชาชนเป็นหลัก คาดว่าในอนาคตระบบเศรษฐกิจของ สปป. ลาวสามารถที่จะพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ ถ้าทุกหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนร่วมมือกัน ในด้านการท่องเที่ยวรัฐบาลของ สปป.ลาว ได้ให้ความสำคัญโดยมีนโยบายส่งเสริมให้อุตสาหกรรม การท่องเที่ยวมีการขยายตัวมากขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้อุตสาหกรรมท่องเที่ยวสามารถนำรายได้ที่เป็นเงินตราต่างประเทศเข้ามาในประเทศให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพื่อแก้ไขปัญหาการขาดดุลการค้าและดุลการชำระเงินระหว่างประเทศเพื่อให้ระบบเศรษฐกิจมีการพัฒนาอย่างยั่งยืนและมีประสิทธิภาพด้วย

ตาราง 3.3 ดัชนีชี้ภาวะเศรษฐกิจของ สปป.ลาว ในปี ค.ศ 1991และปี ค.ศ 1999

ดัชนี	1991	1999
ผลิตภัณฑ์มวลรวม(GDP)	1,021 ล้านเหรียญ สรอ.	1,224 ล้านเหรียญ สรอ.
อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ	4.0 % .	5.2 %
ผลิตภัณฑ์ประชาชาติต่อหัว	147 เหรียญ สรอ.	298 เหรียญ สรอ.
อัตราเงินเฟ้อ	13.5 %	134 %
อัตราแลกเปลี่ยน	711 กีบ/เหรียญ สรอ.	7578 กีบ/เหรียญ สรอ.
การส่งออกสินค้าและบริการ	96.6 ล้านเหรียญ สรอ.	305.5 ล้านเหรียญ สรอ.
การนำเข้าสินค้าและบริการ	16.48 ล้านเหรียญ สรอ.	554.3 ล้านเหรียญ สรอ.
ดุลการค้า	-68.2 ล้านเหรียญ สรอ.	-248.7 ล้านเหรียญ สรอ.
ดุลการชำระเงินระหว่างประเทศ	32.5 ล้านเหรียญ สรอ.	-2.9 ล้านเหรียญ สรอ.

ที่มา : ธนาคารกลาง สปป.ลาว , ค.ศ 2000

3.7.3 การเงินและการธนาคาร

สปป.ลาว เริ่มปฏิรูประบบเศรษฐกิจตามแนวคิดและทฤษฎีใหม่ในปี ค.ศ 1986 ในขณะเดียวกันก็มีการปฏิรูประบบการเงินการธนาคารด้วยเช่นกัน ทั้งนี้เพื่อให้ระบบดังกล่าวมีความสอดคล้องกับนโยบายพัฒนาเศรษฐกิจแบบใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ไขปัญหาเงินเฟ้อและปัญหาการเงินนอกระบบให้มีเสถียรภาพมากขึ้น เดือนมีนาคม ปี ค.ศ 1988 รัฐบาล สปป.ลาว ได้ประกาศให้ธนาคารกลางปรับปรุงการดำเนินงาน โดยให้ระบบการเงินการธนาคารมีการดำเนิน

งานอย่างมีอิสระจากระบบราชการมากขึ้น และให้บุคคลมีสิทธิ์เลือกใช้บริการของธนาคารได้มากขึ้น

ระบบธนาคารใน สปป.ลาว แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

(1) ธนาคารกลางของ สปป.ลาว มีขอบเขตและหน้าที่ คือ

- (1.1) พิมพ์พันธบัตร ควบคุมปริมาณเงินในระบบเศรษฐกิจไม่ให้มากเกินไปหรือน้อยไปเพื่อรักษาเสถียรภาพของค่าเงินกีบ รวมทั้งเป็นผู้สะสมเงินตราต่างประเทศ ทองคำ เงิน วัตถุมีค่าอื่น ๆ ของรัฐและเงินกีบที่ยังไม่ได้จำหน่ายออกใช้
- (1.2) เป็นศูนย์กลางควบคุมระบบเงินตราและสินเชื่อทั่วประเทศ
- (1.3) เป็นผู้ประกาศใช้และตรวจตราการปฏิบัติตามนโยบายระเบียบ และหลักการเกี่ยวกับเงินตราสินเชื่อ และการดำเนินของธนาคารทั่วประเทศ รับเงินฝาก และให้เงินกู้แก่บรรดาธนาคารธุรกิจ
- (1.4) แก้ไขปัญหาในการติดต่อทั้งภายในและต่างประเทศทางด้านเงินตรากับงบประมาณของรัฐในหน่วยงานราชการต่าง ๆ
- (1.5) จัดตั้งและแนะนำการดำเนินธุรกิจการเงิน ทองคำและเงินตราต่างประเทศในประเทศ
- (1.6) วางแผนกำหนดการสร้างและแบ่งปันการควบคุมพนักงานธนาคารทุกระบบธนาคารทั่วประเทศ

(2) ธนาคารพาณิชย์ : แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ

- (2.1) ธนาคารพาณิชย์ของรัฐบาล สปป.ลาว เช่น ธนาคารการค้าต่างประเทศ
- (2.2) ธนาคารพาณิชย์ที่ร่วมทุนภาคระหว่างรัฐบาลกับรัฐบาลของต่างประเทศหรือภาคเอกชนต่างประเทศ เช่น ธนาคารร่วมพัฒนาเป็นการร่วมทุนระหว่างรัฐบาลลาวกับภาคเอกชนของไทย และธนาคารร่วมทุนระหว่าง

ภาครัฐบาล สปป.ลาว กับ รัฐบาลสาธารณรัฐสังคมนิยม
เวียดนาม

- (2.3) ธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นธนาคารที่
มาจากประเทศไทย ได้แก่ ธนาคารทหารไทย ธนาคาร
กรุงไทย ธนาคารกสิกรไทย ธนาคารไทยพาณิชย์
ธนาคารกรุงเทพ และธนาคารกรุงศรีอยุธยา นอกจากนี้
ยังมีธนาคารของประเทศมาเลเซียอีกหนึ่งแห่งด้วย คือ
Public Bank

จะเห็นได้ว่าธนาคารพาณิชย์ที่เป็นของต่างประเทศนั้น ประเทศไทยมีจำนวนมากที่สุด ทั้งนี้เพราะมีนักลงทุนไทยเข้าไปลงทุนใน สปป.ลาว มากเป็นอันดับหนึ่งทั้งจำนวนโครงการและมูลค่าการลงทุน ดังนั้นเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับนักธุรกิจไทยในการดำเนินธุรกิจ ใน สปป.ลาว ธนาคารพาณิชย์ดังกล่าวจึงเข้ามาเปิดสาขามากมายใน สปป.ลาว อย่างไรก็ตาม ธนาคารพาณิชย์ที่จัดตั้งขึ้นใน สปป.ลาว จะได้รับการปฏิบัติเท่าเทียมกัน และมีสิทธิ์เท่าเทียมกันกับธนาคารพาณิชย์ที่เป็นของรัฐบาลในการดำเนินธุรกิจทั้งภายในและต่างประเทศ ซึ่งธนาคารพาณิชย์มีหน้าที่ต้องรายงานการปฏิบัติงานให้ธนาคารกลางทราบ และต้องสำรองเงินทุนตามที่ธนาคารกลางกำหนด โดยปกติเท่ากับ 5-20 % ของหนี้สินรวมของธนาคาร

ที่กล่าวมานี้เป็นข้อมูลพื้นฐานของ สปป.ลาว ในทุก ๆ ด้าน ซึ่งแต่ละด้านเป็นการนำเสนออย่างกว้าง ๆ ทั้งนี้เพื่อต้องการให้เห็นภาพรวมของ สปป.ลาว และเพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานที่จะช่วยในการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น